

**MEMÒRIA DE LA INTERVENCIÓ DE RECERCA
ARQUEOLÒGICA PREVENTIVA ALS CARRERS: SANT PERE
MITJÀ, 20 B-34 I 49-51, SANT PERE MÉS BAIX, 55 I D'EN
MÒNEC, 2, (BARCELONA)**

Codi MHCB: 087/03

Data de la intervenció: juny-juliol de 2003

Sara de Haro Carrillo
Febrer de 2005

INDEX

- I. Introducció
- II. Entorn geològic
- III. Context històric i intervencions anteriors
- IV. Motivacions de la intervenció
- V. Metodologia
- VI. Desenvolupament dels treballs
- VII. Conclusions i interpretació de la intervenció
- VIII. Bibliografia
- VIII. Annex
  - Planimetries
  - Fotografies
  - Repertori estratigràfic

I. SITUACIÓ DE LA INTERVENCIÓ

La intervenció de recerca arqueològica preventiva amb codi 087/03 efectuada ha tingut lloc als carrers: Sant Pere Mitjà, 20 B-34 i 49-51, Sant Pere Més Baix, 55 i d'en Mòneg, 2, situat al barri de Sant Pere (Barcelona). (Fig. 1)

El motiu d'aquesta intervenció, es deu a la realització d'obres d'ampliació de la línia elèctrica. Els treballs, realitzats per Fecsa/Endesa adjudicats a l'empresa Espelsa han estat supervisats pel Servei d'Arqueologia Urbana del Museu d'Història de la Ciutat, Institut de Cultura, Ajuntament de Barcelona.

La direcció arqueològica ha estat assumida per l'arqueòloga Sara de Haro Carrillo, de l'empresa **ATIC SL. Gestió i difusió del Patrimoni Històric i Arqueològic.**

Els treballs arqueològics es van iniciar el dia 12 de juny i van finalitzar el 9 de juliol del 2003.

II. ENTORN GEOLÒGIC I GEOGRÀFIC

La comarca del Barcelonès, comprèn el territori estès entre la Mediterrània i la Serralada Litoral, en el tram conegut com a Collserola i delimitat pels rius Llobregat i Besòs. Des del punt de vista morfològic, doncs, s'aprecien dues grans unitats, Collserola i el Pla.

A la Serra de Collserola hi trobem una formació de *horst* compostat per materials granítics i esquistosos, limitat al Nord pel Vallès (Sector central de la Depressió Pre litoral), a Llevant amb el Turó de Roquetes (Besòs), al Sud el Turó de Valldaura i a l'Oest pel Llobregat.

En quant al Pla, es troba obert a mar i limitat per la Serralada Litoral (composta de llicorelles silurianes assentades en un basament granític) i a migjorn per la falla que segueix ran de mar des de Garraf i turó de Montjuïc fins al Turó de Montgat, més enllà del Besòs.

La falla, originada al moment de la fractura del Massís Catalano-balear, dibuixà el que a grans trets, havia de ser la costa catalana. Per això, el pla inclinat del peu de Collserola és de basament paleozoic i d'estructura tabular, havent estat afectat per tots els moviments orogènics alpins.

En el miocè i el pliocè, damunt del sòcol paleozoic, sedimentaren dipòsits marins del qual son testimonis una sèrie de petits i suaus turons (dels Ollers, del Tàber, de les Falzies, de la Bota). La falla es fa visible al Pla ja que si des de Collserola els dipòsits baixen d'una manera continuada, suau i regular, al punt de contacte entre Ciutat Vella i l'Eixample, es produeix una ruptura amb la presència d'un salt o esglaó d'uns 20 metres, clarament visible en la morfologia urbana (les baixades de Jonqueres, de la Via Laietana, els carrers d'Estruc, de les Moles o de Jovellanos). Salt aquest que fou aprofitat per la defensa de la ciutat situant-hi les muralles o a nivell econòmic, explotat amb la ubicació de diversos molins a la zona coneguda com de les moles (actual carrer de les Moles).

De l'esglaó cap a mar ja no hi ha sòcol de licorella ni de granit, sinó que ens trobem un mantell al·luvial format per les aportacions de les rieres, dels torrents, dels deltes dels rius veïns i del corrent litoral.

En aquest sector del pla es formaren maresmes i estanyols, però com que la costa ha anat avançant, molts d'aquest ja no existeixen en l'actualitat tot i que molts d'ells han continuat vius en els topònims de la ciutat (Banyols a la marina de Provençals, la Llavineria a Portal Nou, la Llacuna i la Llanera al Llobregat o l'estany del Cagalell al Port).

Referent al terme municipal de Barcelona, que és el que ens ocupa en aquest cas, arriba a una extensió de 1.754.900 h i s'estén a la costa mediterrània en una plana de 5 Km d'amplària limitada al Nord-oest per la Serra de Collserola (que culmina a 512 metres amb el Tibidabo), entre els sectors deltaics del Llobregat i el Besòs.

La seva funció de capital sempre ha estat afavorida per la situació geogràfica d'aquesta plana, on conflueixen els dos grans eixos de comunicació que travessen en direcció Nord-Sud la Catalunya Central (el Llobregat i l'eix Besòs – Congost –Ter).

Com hem esmentat abans, ens trobem davant d'un territori format a causa de l'acumulació de sediments provinents de les rieres, torrents i deltes dels rius propers a la ciutat així com de sediments marins (es reconegut que en els darrers segles, Barcelona a guanyat terreny al mar).

En aquesta plana completament urbanitzada destaquen varies zones clarament diferenciades, el nucli antic que correspon a la primitiva ciutat romana damunt del Mont Tàber (15 metres) proper al mar. El nucli de Montjuïc al Sud, que s'aixeca suaument al pla i que cau bruscamment sobre el mar fent-se inexpugnable el seu accés des de aquesta posició, i els ravals més pròxims que s'originaren entorn aquests nuclis.

Per altra banda, tenim tota una sèrie de nuclis poblacionals que emergits fora muralles acabaran essent absorbits per la ciutat en una de les seves dues importants crescudes (les muralles del S.XIII o l'expansió del S.XIX. amb la creació de l'Eixample).

III. CONTEXT HISTÒRIC I ANTECEDENTS

El barri de Sant Pere està format per un conjunt de barriades compreses entre els carrers de Trafalgar, Via Laietana, Princesa i Passeig de Sant Joan. El nucli central de Sant Pere, es troba al voltant de l'església de Sant Pere de les Puelles i dels tres carrers que duen el seu nom, Sant Pere Més Alt, Sant Pere Mitjà i Sant Pere Més Baix. Al sud d'aquest es troba Sant Cugat del Rec o també dit, Santa Caterina, nom que rep de la parròquia més important d'aquesta zona.

El barri de Sant Pere, conforma un conjunt de barriades que van néixer com un suburbi de la Barcelona romana, i anaren creixent al llarg de la Via Francesca, tot sortint de la muralla més antiga que envoltava *Barcino*. Actualment es troba en línia recta que formen els carrers de Bòria, Corders, Carders i Portal Nou.

El barri de Sant Pere rep el nom del monestir de Sant Pere de les Puelles. Aquest fou bastit per primera vegada l'any 945 en un turonet dit del Cogoll, per ordre de la comtessa de Barcelona Riquilda, sobre les restes de l'església de Sant Sadurní. La rústega capella de Sant Sadurní, estava destinada al servei espiritual de les tropes franques, que assetjaven la ciutat de Barcelona ocupada pels sarraïns. Posteriorment, cap a les darreries del segle IX, va ser emprada com a lloc de retirada espiritual per als nobles.

En un principi el monestir de Sant Pere va allotjar a la comunitat femenina de Sant Benet, però el 985 va ser cremat i destruït per les tropes sarraïnes. L'any 986, es va reprendre la vida monàstica i parroquial a la Capella de Sant Sadurní, mentre es procurava tornar a reconstruir l'església, que seria consagrada l'any 1147, any en que començà a nomenar-se de Sant Pere.

Com a parròquia, i abans com a convent benedictí femení, Sant Pere de les Puelles fou sempre molt popular, tot i el seu emplaçament extrem, que era a la vora del Portal Nou, i freqüentat per la pagesia de fora muralles, fins el punt que durant el segle XIX li deien la "parròquia dels tronxos". Hi estava instal·lat el Gremi d'Hortalans del Portal Nou, però hi anaven també fabricants tèxtils, dels molts que s'establiren al barri, sobretot al segle XVIII.

El segle XII, amb la consolidació del poder polític del comte de Barcelona i l'establiment de la cort com a residència habitual a Barcelona, la ciutat va experimentar un creixement urbà notable, que s'expandí en direcció a la Rambla, al mar i al barri de Sant Pere. Amb l'edificació de les zones encara verges que les separaven de la ciutat, les viles noves, quedaren de fet soldades al nucli primitiu. Un cop urbanitzats en part aquests barris de Sant Pere, s'aixecà enmig dels camps una capella coneguda amb el nom de Marcús i prop de la qual es creuaven unes torrenteres que donaven lloc al torrent conegut com el Merdançar, nom ben indicat si tenim present que amb el pas dels anys, esdevindria la primera claveguera urbana (el nom del carrer de la claveguera, travessia entre els carrers Sant Pere Més Baix i Fonollar, va subsistir fins els anys cinquanta i es va substituir pel de Maestros Casals y Martorell).

El barri de Sant Pere anà creixent al llarg del segle XII, fins que la muralla n'aturà el creixement un segle després. Fou bàsica perquè la ciutat s'estengués en aquesta direcció, l'existència d'un curs d'aigua, que rebé el nom del Rec Comtal. El Rec fou molt important, per a fornir d'aigua part de la ciutat vella. Hi ha proves de la seva existència l'any 964, tot i que sembla que l'origen es pot trobar ja en l'època romana, atès que es conserva un document que parla del "regio de Miro comité". El rec fou una iniciativa del comte Mir, i hi ha diversos carrers als quals ha donat nom: Regomir, Rec Comtal, Sèquia, etc...Les aigües procedien de mines de Montcada i del riu Besòs i eren aprofitades per a fer funcionar els molins de la ciutat.

Barcelona conserva íntegres fins a inicis del segle XIII les antigues muralles amb les quatre portes i les valls, que la separen de les viles noves o burgs que s'han format al voltant dels camins que accedien a la ciutat primitiva. La integració física entre la ciutat de dins i les viles de fora, comença a mitjan segle XIII amb la permeabilitat del mur: les torres de la muralla s'aprofiten com a habitacle, la construcció d'edificis recolzats en les velles parets de la muralla romana...

Així, fins al segle XIII els habitants de les viles noves resten fora del recinte, en espais oberts i mal urbanitzats, separats de l'*urbs* per rieres i malesa.

El recinte urbà barceloní format per les muralles romanes, havia quedat al segle XIII àmpliament desfasat. Aquest fet, obligà a alçar una cercle més ampli de muralles. La construcció del nou recinte emmurallat s'inicià a la segona meitat de la centúria i es perllongà durant un segle. Amb la construcció de la muralla es van reconduir les rieres i es va refer el clavegueram.

La nova muralla tenia com a finalitat protegir els nuclis urbans que havien crescut al voltant de la col·legiata de Santa Anna, el cenobi de Sant Pere de Puellas i de les esglésies de Santa Maria del Mar i Santa Maria del Pi. La construcció de la muralla s'inicià a la Rambla, al llarg del qual s'obriren els portals del Ferro o de Santa Anna, dit també dels Bergants, de Porta Ferrissa, de la Boqueria, de Trencaclaus o dels Ollers i de Framenors o de la Drassana. Després continuà aquesta muralla per tal de deixar protegida la part nord de la ciutat. En aquest pany de mur, que anava des de la plaça de Catalunya fins a la Ciutadella, es van obrir el portal dels Orbs, després de l'Àngel, de Jonqueres, de Campderà, futur Portal Nou, i de Sant Damià o Sant Daniel.

L'any 1293 es construeix el Portal Nou, sortida de les muralles cap a l'est. El nom, conservat avui només en un carrer, omplí prop de sis segles d'història de la segona muralla. El Portal Nou tenia en els seus voltants alfòndics¹, traginers, hostals..., en fí els negocis i el personal que es donaven en els llocs d' entrada i sortida de la capital catalana.

Al segle XIII el Merdançar fou cobert per aquesta primera claveguera, i s'obriren establiments comercials al llarg del carrer de la Bòria, un dels més importants del barri de Sant Pere, al qual seguí com a destacat el de Mercaders, nom que no deixa lloc a dubtes sobre quins foren els seus primers

---

¹ Segons la definició de **Carreras Candi**, " l' alfòndic o fondel era una agrupació d' albergs, reclosa a manera de terra franca o lliure, usualment destinada a determinat comerç estranger, servia de dipòsit de mercaderies i d' hostel pels viatjants, El seu inici es situa al s. XII i, igual que n'hi havia a Barcelona d' altres territoris, existiren alfòndics catalans a Tunis i a Alexandria, l' interior dels quals era inviolable, no essent-hi permesa l' entrada sense que ho autoritzés el cònsol català." **CARRERAS CANDI**, La ciutat de Barcelona. p. 369.

estadants. Al segle XV s'hi situaven les fortunes més considerables, i s'hi obriren casals i palaus gòtics, que resistiren en part fins a la Reforma del 1909.

Els primers decennis del segle XIV foren de certa expansió en tots sentits, i es realitzà una ambiciosa política d'obres públiques que tendí a millorar l'abastament d'aigua i la qualitat de vida del barri.

El nucli de Sant Pere fou el primer barri industrial, fins i tot molt abans que la indústria tingués més importància que la pagesia. El destí industrial de Sant Pere amenaçava ja des dels temps dels gremis, atès que alguns dels més antics de Barcelona com el dels cotoners, s'hi havien format al segle XIII. La relació de carrers que han heretat el nom d'aquests oficis és molt estesa: Assaonadors, Blanqueria, Carders, Corders, Filateres, Candeles, Cotoners, Plaça de la Llana, Basses de Sant Pere, Semolers, Hort dels Velluters, Vermell...

El Rec Comtal va atreure la instal·lació de les primeres indústries tèxtils, i els barris de Sant Pere, enriquits per la presència d'una indústria primerenca, anaren poblant-se sense mesures urbanístiques. En aquest barri s'instal·laren fàbriques d'indianes des de mitjans del segle XVIII fins al XIX. El fort de la producció de les fàbriques i obradors de Sant Pere eren les robes de seda i de llana i l'adob de pells i cuirs. A la part baixa, entre Bòria i Carders, dominaven els qui treballaven l'aram i el llautó, i més amunt, els corders i els tiradors de cànem. En el desenvolupament de la indústria cotonera influí la llibertat comerç amb Amèrica que establí Carles III.

Aquesta proletarització, a la qual no fou aliena la presència de fàbriques tèxtils que, poc a poc, anirien traslladant-se o al Raval o fora muralla suposà un creixement demogràfic continuat del barri. L'atapeïment va arribar a extrems increïbles i fou causa de més d'una epidèmia. L'aspecte dels barris de Sant Pere presentava un deteriorament cada cop més evident.

Tanmateix el segle XVIII assisteix a una minva de fàbriques a Sant Pere, que prefereixen el Raval, a mig edificar encara, o ja veient proper l'enderroc de les muralles, s'arrisquen a construir en els camps dels pobles del Barcelonès. Influí en la sortida d'obradors l'any 1870 la crema de la fàbrica coneguda com "La Vídua". A l'estar les vivendes tant properes i l'estretor dels

carrerons, aconsellaren anar posant punt final a la presència d'indústries a Sant Pere.

L' any 1888, data històrica per motiu de l'Exposició Universal, els barris de Sant Pere conservaren encara part de la seva antiga "categoria", tot i que mai no assoliren el prestigi de la Ribera a l'Edat Mitjana.

Quan els carrers tractats, Sant Pere Més Baix i Sant Pere Mitjà, cal esmentar que porten aquest qualificatiu gràcies a que pertanyien a la jurisdicció o senyoriu de l'abadessa de Sant Pere. Aquests noms provenen de la sentència de la Generalitat (segle XIV ?), al plet posat pels veïns dels tres carrers, que es disputaven la propietat del nom de Sant Pere. Amb anterioritat a 1865 el carrer rebia el nom de Mediana San Pedro.

El carrer de Sant Pere Més Baix a l'edat mitjana, havia tingut aire de camí antic igual que el carrers de Bòria. Unia els dos nuclis conventuals de Santa Anna i Sant Pere, ambdós situats vora la muralla i aleshores en un extrem de Barcelona poc freqüentat i mig desert. Possiblement aquest carrer és posterior al carrer Sant Pere Mes Alt, paral·lel seu, que anava directe a les afores i al Portal Nou. El nom que rebia el carrer amb anterioritat a 1865 és el de Baja de San Pedro.

"Els 2 carrers de Sant Pere (Sant Pere Més Alt, Sant Pere Més Baix) marquen la ruta de 2 vies que sortia de la ciutat fins a Montcada i la contrades del Vallés i les poblacions interiors del país. Aquest camí vell arrencava de l'antic portal romà del final del carrer del Bisbe, continuava per la riera de Sant Joan per qualsevol dels carrers que encara avui podeu ben recordar-los i seguia per un d'aquests dos carrers de Sant Pere".²

Cal dir que aquest carrer va allotjar posteriorment diversos temples com són: Església dels Camils (1662), situada Sant Pere Més Baix, 33; temple que fou cremat l'any 1835, i 1909 durant la Setmana Tràgica; "L'Ajuda", capella que es trobava a Sant Pere Més Baix, 8, i que va ser molt popular al segle XVI. Aquesta va ser reconstruïda el 1880 i va cremar durant la Setmana

---

² AMADES, J. *Llegendes dels carrers de Barcelona*, pg. 263.

Tràgica al llarg de deu dies. També cal destacar la presència Sant Francesc de Paula, situat al costat del Palau de la Música, el qual cremà el 1909, desaparegué el 1936 i anys més tard feren l'actual.

Actualment es conserven en aquest carrer el Convent de les monges Filipenses, situat al Sant Pere Més Baix, 36 i el de les Filles del Santíssim Cor de Maria al Sant Pere Més Baix, 27.

Quan al carrer d'en Monec, rep el nom que ostentava una noble família que probablement hi tenia propietats en aquesta zona. Aquest llinatge el trobem a Barcelona a mitjan del segle XIV. El carrer, amb el mateix nom, ja existia al segle XVI, i, al llarg dels anys, amb les variants ortogràfiques Mònac i Mònach.

Pel que fa a les intervencions anteriors als carrers tractats s'han efectuat alguns seguiments arqueològics:

- Sant Pere Mitjà, 54-56 (Sara Simón Aliaga, 2001), seguiment en el que es va identificar les restes d'un paviment amb cendres datat entre mitjans del s. XIX i s. XX.
- Solar situat als carrer Sant Pere Mitjà, 2 / Verdaguer Callís, 2 B (Jordina Soler Carbonell, 2000); Seguiment en el que es van documentar, abocaments de deixalles domèstiques d'un habitatge pertanyent al burg del barri de Sant Pere. D'entre les restes de material ceràmic s'han recuperat produccions de verd-manganés, ceràmiques comunes de produccions barcelonines baixmedievals i ceràmiques de cronologia moderna.
- Sant Pere Més Alt, 42-46, i Sant Pere Més Alt 8-10, 11-13 / Verdaguer Callís, 3-11; (Laura Arias, 2003). Seguiment en el que es va documentar els desguassos d'una casa dels ss. XIII-XIX i fragments de ceràmica romana.

IV. MOTIVACIÓ DE LA INTERVENCIÓ I OBJECTIUS

La causa principal de la intervenció arqueològica preventiva als carrers Sant Pere Mitjà, Sant Pere Més Baix i Mòneg, es deu a que l'empresa Fecsa-Endesa, ha de realitzar una canalització en rasa, per tal de fer una estesa de cable subterrani de baixa tensió a la vorera i paviment dels esmentats carrers. Aquesta obra és contractada per Espelsa des de l'Ajuntament de Barcelona.

Les circumstàncies que envolten a aquesta intervenció són força comunes a la resta d'intervencions dutes a terme al casc antic de la ciutat de Barcelona. Es tracta d'un nucli densament farcit de restes arqueològiques. És per això que es fa necessària la intervenció dels arqueòlegs mentre es du a terme la tasca de moviments de terres, provocada per la canalització de la línia de baixa tensió.

Degut a que la zona afectada es troba dins d'una àrea d'interès arqueològic, el Museu d'Història de la Ciutat (Institut de Cultura de Barcelona) ha cregut convenient dur a terme una intervenció arqueològica preventiva, d'acord amb allò expressat en el Decret 78/2002 per tal d'evitar en la mesura del possible, pèrdues patrimonials que puguin veure's afectades per l'actuació urbanística a la ciutat de Barcelona.

L'objectiu principal d'aquesta intervenció arqueològica preventiva, és la de documentar al màxim les característiques arqueològiques del subsòl, cenyint-nos sempre a les rases efectuades, ja que és una àrea que forma part de l'àrea ocupada per vivendes de la ciutat medieval, en un indret urbanitzat a partir dels segles XI-XII, concretament dins de l'anrtic barri medieval de Sant Pere.

V. METODOLOGIA

Abans de començar les obres sobre el terreny i per tal d'aconseguir els objectius descrits anteriorment es necessitava una metodologia que hi fos adequada. Es va escollir una metodologia sistemàtica basada en el mètode de registre ideat per E.C. Harris i A. Carandini (Harris, 1975, 1977, 1979; Carandini 1977, 1981). Es tracta de registrar els elements construïts (murs o qualsevol altre tipus d'unitat estratigràfica construïda), concentracions de material arqueològic i estrats que s'identifiquen (tant els que es conserven en alçat com els que es descobreixen en el subsòl), realitzant una numeració correlativa d'aquests, sota el nom d' "Unitat Estratigràfica" (U.E.) que individualitza els uns dels altres. Cada U.E. es registra en una fitxa on s'indica: la ubicació en el jaciment, les seves característiques físiques, la situació en les plantes i seccions i la posició física respecte a la resta d'unitats estratigràfiques amb les quals es relaciona.

Aquest mètode es complementa amb el material gràfic realitzat durant el període de la intervenció, el qual és de dos tipus, per una part les plantes i seccions de les estructures arqueològiques identificades durant la intervenció. També inclou el material fotogràfic, imprescindible per a la constància visual dels treballs realitzats. Referent a la documentació gràfica originada durant el període d'intervenció cal esmentar que ha estat reduïda ja que els resultats han estat negatius. D'altra banda, s'ha dut a terme un registre fotogràfic de totes les rases obertes, mitjançant fotografies digitalitzades.

El tipus d'inventari, així com les fitxes utilitzades per al registre de les diferents unitats estratigràfiques, són les proposades pel Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona.

VI. DESENVOLUPAMENT DELS TREBALLS

El dia 12 de Juny es comença a intervenir des del punt de vista arqueològic als carrers Sant Pere Mitjà núm 20 B- 34 i 49-51; Sant Pere Més Baix, núm. 55; i Mòneg núm 2. El que es fa és un control dels rebaixos de rases que s'han d'efectuar a la vorera i al paviment dels esmentats carrers, a causa de la instal·lació dels cables de la llum per tal de fer un reforç de la xarxa elèctrica.

L'arqueòloga directora hi va ser present durant tot el període d'obertura de les rases, fent un control dels rebaixos que s'han d'efectuar a la vorera i al paviment dels esmentats carrers, observant el procés d'extracció del sediment per tal de documentar les possibles estructures que es poguessin detectar i recuperar les restes de ceràmica, que poguessin sortir.

En tots els carrers afectats per l'obra, s'han realitzat sondejos de comprovació per planificar el traçat final de les diferents rases, amb l'objectiu de localitzar les línies de baixa tensió establertes que s'han de reforçar i evitar malmetre els serveis de gas, aigua i electricitat que hi puguin haver.

El traçat d'aquesta rasa seguia el mateix que havia seguit amb anterioritat una altra línia de baixa tensió, això va facilitar els treballs d'obertura però evidentment va minvar els resultats a nivell arqueològic doncs el farciment que s'extreia es trobava ja alterat d'antic.

La tasca d'obertura de dites rases, s'ha dut a terme de forma manual, degut a l'estretor dels carrers que feia impossible fer-ho amb maquinària i impedia el pas dels vianants. Mitjançant el martell pneumàtic, s'ha realitzat l'aixecament del paviment de rajoles de pols de marbre i la seva preparació de formigó. En segon lloc, el pic i la pala, s'ha practicat per al rebaix del farciment de les rases i poder arribar a la profunditat reglamentària, que és normalment d'entre uns 70-90 cm aproximadament.

En total s'han obert tres rases, l'amplada màxima de les rases és de 60 cm i la cota màxima en cadascuna de les rases efectuades és d'entre 60-70 cm aproximadament.

Per tal de fer més fàcil la documentació de l'estratigrafia es van diferenciar per números d'UE en les diferents rases, prenent com a criteri els

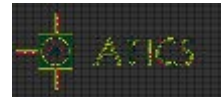
trams que s'anaven obrint d'una sola tirada i tapant a la vegada, aquests coincideixen amb els tres trams dels carrers intervinguts: carrer Sant Pere Mitjà (UE 1000), Sant Pere Més Baix (UE 2000) i Mònec (UE 3000).

Cal destacar que cap de les tres rases realitzades, les quals passarem a descriure a continuació, no han donat resultats arqueològics.

La rasa duta a terme al carrer Sant Pere Mitjà (UE 1000) amida 53 m x 60 cm x 60 cm. Cal destacar que el subsòl es troba afectat per la instal·lació de serveis d'una línia elèctrica d'alta tensió que ha remogut totalment l'estratigrafia. La seva seqüència estratigràfica és la següent: paviment de lloses de pols de granit 60 x 40 x 7 cm més la preparació de formigó de 28 cm (U.E 1002); estrat d'una potència d'entre 25-35 cm i de matriu sorrenca de color marró barrejat amb pedres de petita mida i maons (U.E.1003). Es tracta d'una rasa estèril en la que no ha aparegut cap estructura ni restes ceràmiques o faunístiques.

La rasa efectuada al carrer Sant Pere Més Baix (UE 2000), amida 13 m x 60 cm x 70 cm de cota màxima. Estratigràficament segueix la mateixa seqüència que la rasa anterior, és a dir, paviment de panot i formigó (UE 2002), d'una potència de 25 cm i un paquet d'argiles barrejades amb sorres de consistència solta (UE 2003) d'una potència d'entre 45-50 cm. Igual que l'anterior ha donat resultats negatius ja que no apareixen ni estructures ni materials arqueològics.

La rasa realitzada al carrer Mònec (UE 3000), amida 31 m x 60 cm x 60 cm de cota màxima. Aquesta rasa es troba igualment afectada per canalitzacions de serveis que han alterat la seva estratigrafia i segueix la mateixa seqüència estratigràfica de les anteriors rases descrites: paviment de panot i formigó (UE 3001) de 25 cm de potència i un paquet d'argiles barrejades amb sorres de consistència solta (UE 3002) d'uns 40-50 cm de potència.

V. CONCLUSIONS, INTERPRETACIÓ DE LA INTERVENCIÓ

La intervenció arqueològica realitzada en els carrers, Sant Pere Mitjà núm 20 B- 34 i 49-51; Sant Pere Més Baix, núm. 55; i Mònec núm 2, de Barcelona, estava destinada a descobrir i documentar les possibles restes arqueològiques conservades durant les obres que hi tenia previst efectuar l'empresa ESPELSA degut a la necessitat d'instal·lar canalitzacions elèctriques de reforç.

En apartats anteriors ja hem esmentat que els resultats de la intervenció han estat negatius. Aquest fet està motivat per una sèrie de problemes comuns a les diferents rases. En primer lloc, el fet que la intervenció es trobi condicionada per l'ampliació de la línia elèctrica, provoca que l'obertura de les rases coincideixen físicament amb el traçat d'una rasa de baixa tensió feta amb anterioritat. Això feia preveure que molt possiblement donaria resultats molt pobres o nuls, ja que l'estratigrafia es trobaria alterada. En segon lloc, la poca amplada de les rases faciliten que la informació que es pogués extreure fos molt parcial. I finalment l'escassa profunditat assolida a les mateixes, afavoria aquests resultats negatius.

Malauradament, ens hem trobat amb una zona mancada de registre arqueològic. Caldria doncs, veure si més enllà de la rasa de baixa tensió, aquesta teòrica manca de registre arqueològic també es confirma o es només fruit de les circumstàncies desafortunades.

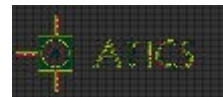
Per finalitzar, no es pot sinó esperar futures excavacions i estudis documentals que aportin noves dades que ens permetin ampliar i avançar en la història de l'antic barri de Sant Pere.

VIII. BIBLIOGRAFIA.

- **CARRERAS CANDI, F;** (1980); *La ciutat de Barcelona*, vol. III, Barcelona, pg. 373-420; 425-426.
- **TORRES ORIOL, I;** *Barcelona històrica. Antigua i Moderna*. Ajuntamiento de Barcelona.
- **DURAN I SAMPERE, A;** *Barcelona i la seva història. La formació d'una gran ciutat*. Documents de Cultura, Editorial Curial, Barcelona, 1973.
- **FLORENSA FERRER, A;** Evolución de la ciudad en la Baja Edad Media a *Cuadernos de Arqueología e Historia de la Ciudad*. Num. III. Ayuntamiento de Barcelona, MHC.
- **FABRÉ, J; HUERTAS, JM;** *Tots els barris de Barcelona*. Vol 5. Edicions 62. Barcelona, 1976.
- **SOBREQUÉS I CALLICÓ, J.** (1999), *Barcelona. Aproximació a vint segles d'Història*. La Busca ed., Barcelona.
- **VVAA;** *La Barcelona gòtica*. Institut de Cultura: Museu d' Història de la Ciutat. Ajuntament de Barcelona. Barcelona, 1999.

ANNEX

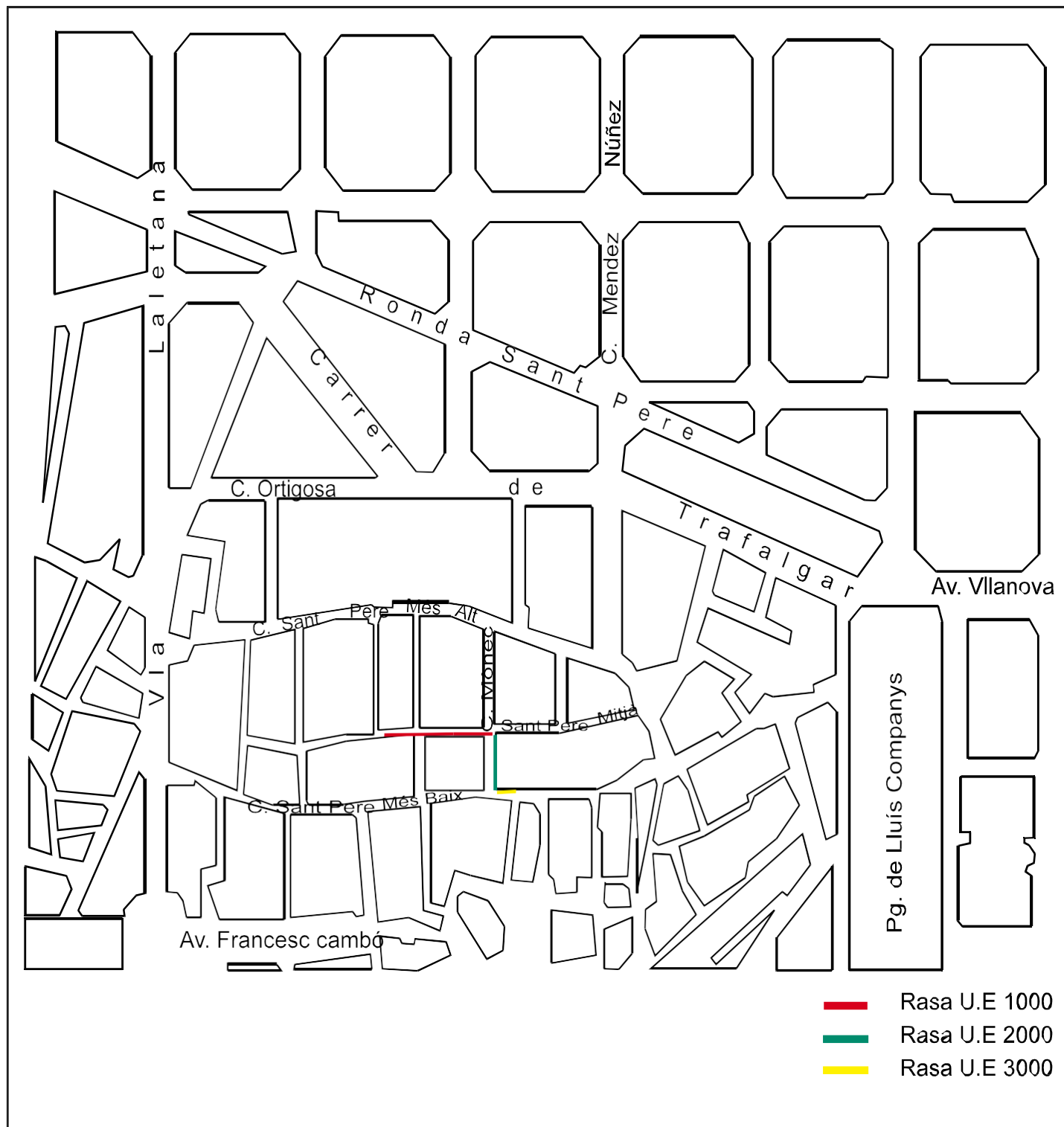

Fig. 1. Plànol de situació de la intervenció.

F.1. Vista de la rasa U.E 1000, del C/ Sant Pere Mitjà.

F.2. Vista dels serveis localitzats a la rasa U.E 1000, del C/ Sant Pere Mitjà.

F.3. Detall dels serveis apareguts a la rasa U.E 1000, del C/ Sant Pere Mitjà.

F.4. Detall de l'estratigrafia de la rasa U.E 2000, del C/ Sant Pere Mitjà.

F.5. Detall de l'excavació de de la rasa U.E 2000, del C/ Sant Pere Mitjà.

F.5. Detall dels serveis apareguts a la rasa U.E 2000, del C/ Sant Pere Més Baix.

F.7. Detall de la rasa U.E 2000, del C/ Sant Pere Més Baix.

F.8. Vista general de la rasa U.E 3000, del C/ Mò nec.

F.9. Detall de l'estratigrafia de la rasa U.E 3000, del C/ Mòneg.

F.10. Detall dels serveis apareguts a la rasa U.E 2000, del C/ Mòneg.

F.11. Detall del procés d'excavació de la rasa U.E 3000, del C/ Mòneg.

• REPERTORI ESTRATIGRÀFIC

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 1000
Carrer: Sant Pere Mitja		Cronologia: s. XX		
DEFINICIÓ :	Rasa			
DESCRIPCIÓ :	Rasa de 53 m de llarg per 60 cm de llarg. La cota de profunditat és de 60 cm.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a	2000, 3000	Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 2000
Carrer: Sant Pere Mes Baix		Cronologia: s. XX		
DEFINICIÓ :	Rasa			
DESCRIPCIÓ :	Rasa de 13 m de llarg per 60 cm de llarg. La cota de profunditat és de 60 cm.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a	1000, 3000	Es cobert per	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 3000
Carrer: Mò nec		Cronologia: s.XX		
DEFINICIÓ :	Rasa			
DESCRIPCIÓ :	Rasa de 31 m de llarg per 60 cm de llarg. La cota de profunditat és de 70 cm.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a	1000, 2000	Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE : 1001		
Carrer: Sant Pere Mitja			Cronologia: s. XX		
DEFINICIÓ :	Nivell d'ús				
DESCRIPCIÓ :	Paviment de panot de ciment de 60 x 40 x 7, bastit sobre una capa de formigó d'uns 15 cm de gruix.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a	2001, 3001	Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a		Es cobert per		
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE : 2001		
Carrer: Sant Pere Més Baix			Cronologia: s.XX		
DEFINICIÓ :	Paviment				
DESCRIPCIÓ :	Paviment de panot de ciment de 60 x 40 x 7, bastit sobre una capa de formigó d'uns 15 cm de gruix.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a	1001, 3001	Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a		Es cobert per		
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE : 3001		
Carrer: Mòneg			Cronologia: s. XX		
DEFINICIÓ :	Paviment				
DESCRIPCIÓ :	Paviment de panot de ciment de 60 x 40 x 7, bastit sobre una capa de formigó d'uns 15 cm de gruix.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a	1001, 2001	Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a		Es cobert per		
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE : 1003	
Carrer: Sant Pere Mitjà			Cronologia: s. XX	
DEFINICIÓ :	Estrat			
DESCRIPCIÓ :	Estrat i de matriu sorrenca de color marró barrejat amb pedres de petita mida i mahons, d' una potència d'entre 25-35 cm.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a	2003, 3003	Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE : 2003	
Carrer: Sant Pere Més Baix			Cronologia: s. XX	
DEFINICIÓ :	Estrat			
DESCRIPCIÓ :	Estrat d'argiles barrejades amb sorres de consistència solta (UE 2003) d'una potència d'entre 45-50 cm.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a	1003, 3003	Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE : 3003	
Carrer: Mòneg			Cronologia: s. XX	
DEFINICIÓ :	Estrat			
DESCRIPCIÓ :	Estrat d'argiles barrejades amb sorres de consistència solta (UE 2003) d'una potència d'entre 25 cm.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a	2003, 3003	Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	